

ЛИТОВСКИЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

№

3.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Пятница. 8-го Января — 1837 — Wilno. Piątek. 8-go Stycznia.

ВНУТРЕННЯЯ ИЗВѢСТІЯ.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Вильна.

WILNO.

Господинъ Виленскій Военный Губернаторъ и Гродненскій, Бѣлостокскій и Минскій Генералъ-Губернаторъ, Генералъ-Адъютантъ Килъ Долгоруковъ.

Panie Wileński Wojenny Gubernatorze, Grodzieński, Białostocki i Miński Jenerał-Gubernatorze, Jenerał-Adjutancie Xięże Dothorukow.

Усердное и неутомимое содѣйствіе, оказываемое вами съ самаго преобразованія училищной части въ ввѣренныхъ вамъ губерніяхъ, быстрые успѣхи, которыми сопровождаются совокупные ваши съ Министерствомъ Народнаго Просвѣщенія труды и ваше ревностное стремленіе къ цѣли, сообразно съ Моєю Волею опредѣленной, обратили на себя Моё особое вниманіе. — Изъявляя вамъ за столь отличное исполненіе Моихъ предначертаній, Мою совершенную благодарность, Я надѣюсь, что и впредь буду находить въ дѣйствіяхъ высшаго мѣстнаго Начальства постоянное соглашеніе съ видами и дѣйствіями Министерства, долженствующее служить залогомъ дальнѣйшаго развитія системы народнаго образованія, приложенной къ краю, вашему управленію ввѣренному.

Gorliwa i niezmordowana pomoc, okazywana przez was od czasu nowego urzędzenia wydziału szkolnego w powierzonych wam Guberniach, szybkie postępy, którym towarzyszą wspólne wasze z Ministerjum Narodowego Oświecenia prace, i gorliwa wasza dążność ku celowi, zgodnie z Moją wolą wskazanemu, zwróciły na siebie szczególną Moją uwagę. — Oświadczając wam za tak odznaczające się wypełnienie Moich zamiarow, zupełną Moją wdzięczność, mam nadzieję, że i w przyszłym czasie, będę znajdował w działaniach wyższej miejscowej Zwierzchności stateczną zgodność z widokami i czynnościami Ministerjum, która powinna służyć rękojmią dalszego rozwinięcia systematu narodowego ukształcenia, zastosowanego do kraju, waszemu zarządowi powierzonego.

Пребываю къ вамъ навсегда благосклоннымъ. На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою подписано:

Zostaję ku wam na zawsze przychylnym. Na autentyku Własną Jego Cesarskiej Mości ręką podpisano:

Въ Ст.-Петербургѣ.
18-го Декабря 1836 года.

„НИКОЛАЙ.“

St. Petersburg.
18-go Grudnia 1836 roku.

„НИКОЛАЙ.“

Объявленіе.

Ogłoszenie.

Въ слѣдующій понедѣльникъ т. е. 11-го числа, въ домъ Г. Линевиной состоящемъ на Замковой Улицѣ подъ № 96 будутъ продаваться съ публичнаго торга конфискованныя товары, какъ то: енотовья шкуры, голандскіе полотна, скатерти длиною въ 4½ и въ 9 аршинъ съ салфетками отличной доброты, кисья и бумажныя передники съ затканными узорами. Желаящіе покупать сии товары, благоволятъ прибыть въ оный домъ вышеозначеннаго числа въ 10 часовъ утра. (29)

W następujący Poniedziałek t. j. dnia 11 w domu Pani Liniewiczowej położonym na Zamkowej ulicy pod N. 96, będą się przedawały z publicznego targu skonfiskowane towary jako to: skóry enotowe, płótna holenderskie, obrusy długości 4½ i 9 arsz. z serwetami w wybornym gatunku, muslini i bawełniane fartuchy z tkanymi wzorami. Życzący kupić takowe towary, zechcą przybyć do pomieszczonego domu w wyżej wyrażonym d. na godzinę 10 z rana. (29)

Санкт-Петербурѣ, 1-го Января.

Sankt-Petersburg, dnia 1-go Stycznia.

Государственный Советъ въ соединенныхъ Департаментахъ Экономіи и Военномъ и въ Общемъ Собраніи, рассмотрѣвъ представленіе Министра Финансовъ, относительно перезалога имѣній въ банковыхъ установленіяхъ, и имѣя въ виду воспособленіе чрезъ сие заемщикамъ въ хозяйственныхъ ихъ оборотахъ; *миѣнилъ положилъ*: 1.) Дозволить заемщикамъ банковыхъ установлений, въ томъ числѣ и Сохранной Казны Опекунскихъ Советовъ, перезаложить въ оныхъ недвижимыя населенныя имѣнія, исключая горнозаводскія и фабричныя, съ новаго срока по свидѣльствамъ Гражданскихъ Палатъ, выданнымъ по 8 переписи, съ тѣмъ, чтобы изъ причитающейся къ выдачѣ новой ссуды удержанъ былъ

Rada Państwa, na Połączonych Departamentach Ekonomii i Wojskowym i na Powszechném Zebraniu, rozpatrzywszy przedstawienie Ministra Skarbu, względem ponowienia ewikcyi majątków w Bankowych ustanowieniach, i mając na celu dopomożenie przez to dłużnikom w gospodarskich ich obrótach, *przez opinię postanowiła*: 1) Dozwolnić dłużnikom Bankowych ustanowień, w tej liczbie i Zachowawczey Kassy Rad Opiekunczych, ponowić ewikcyę nieruchomych osiedlonych majątków, wyłączając należące do zakładów górniczych i fabrycznych, od nowego terminu podług świadectw Izby Cywilnych, po ósmym popisie ludności wydanych, z zastrzeżeniem, ażeby z przypadającej do wydania nowej pożyczki zatrzymany był dług pierwszy i wypła-

прежній долгъ и уплачена установленная премія, и чтобы при такомъ перезалогѣ наблюдался порядокъ для новыхъ ссудъ установленный. 2.) Дозволеніе сіе распространить и на тѣхъ изъ заемщиковъ, которые прежде сего получили дополнительную ссуду подъ прибылыя по 8 переписи души. И 3.) Затѣмъ переводъ займовъ изъ Заемнаго Банка въ другія Кредитныя установленія и обратно изъ оныхъ въ Банкъ воспретить. На подлинномъ собственною Его Императорскаго Величества рукою написано: „*Быть по сему.*“ Въ С. Петербургѣ. 11-го Ноября 1836 года.

— Государственный Совѣтъ въ соединенныхъ Департаментахъ Экономіи и Законовъ и въ Общемъ Собраніи, разрѣшивъ частный случай о производствѣ изъ Заемнаго Банка 5% на капиталъ, пожертвованный Тамбовскимъ Дворянствомъ для содержанія въ Тамбовѣ двѣичьяго Института, обратился затѣмъ къ общему вопросу, о томъ: должно ли и впредь оставаться въ своей силѣ существовавшее досель правило, по коему какъ собственные капиталы Приказовъ Общественнаго Призрѣнія, такъ и имѣющіе предназначенное употребленіе, пользуются изъ банковыхъ установленій пятымъ процентомъ? Принявъ въ уваженіе, что помнятое изытіе въ пользу Приказовъ послѣдовало тогда, когда количество обращающихся въ Банкахъ капиталовъ не было еще столь значительно, какъ въ настоящее время; что не всѣ капиталы, собственно Приказамъ принадлежащіе, или имѣющіе предназначенное употребленіе, могутъ отнесены быть къ разряду тѣхъ, съ которыхъ проценты сполна обращаются на извѣстный предметъ благотворительности, и что въ случаѣ пожертвованій, дѣлаемыхъ частными лицами, отъ нихъ самихъ должно зависѣть вносить таковой именно капиталъ, съ котораго бы сумма установленная для вкладчиковъ процентовъ равнялась суммѣ предлагаемыхъ издержекъ, не основывая расчетовъ своихъ на надеждѣ прибавочнаго процента, — Государственный Совѣтъ призналъ нужнымъ, для облегченія Банка и вмѣстѣ съ тѣмъ для побужденія самихъ Приказовъ къ выгоднѣйшему разрѣшенію ихъ капиталовъ, допустить нѣкоторое ограниченіе въ предоставленномъ послѣднимъ правѣ пользоваться излишнимъ процентомъ, и на семь основаніи *либнѣемъ положили*: статью 253 Св. Учреж. и Устав. Государ. Кред. Установ. (т. XI.) измѣнить въ слѣдующемъ видѣ: „изъ сего изымаются: 1.) капиталы Эзельскаго крестьянскаго Банка, капиталы Ярославскаго дома призрѣнія ближнихъ и капиталы Приказовъ Общественнаго Призрѣнія слѣдующихъ родовъ: а.) собственно Приказамъ принадлежащіе, или имѣющіе предназначенное употребленіе, послужившіе въ Банкъ по день утвержденія настоящихъ правилъ; и б.) съ сего числа внесенные въ Банки собственные же капиталы Приказовъ, съ которыхъ сумма ежегодныхъ процентовъ вся сполна предназначена, или на содержаніе богоугодныхъ заведеній вообще, или на какой либо отдѣльный предметъ благотворительности въ особенности. 2.) Капиталы, преданные изъ другаго какого либо кредитнаго установленія для поддержанія оборотовъ и капиталы Сохранной Казны, въ Банкѣ обращающіеся. На первые капиталы Банкъ платитъ по пяти, а на вторые по четыре съ половиною процента.“ На подлинномъ собственною Его Императорскаго Величества рукою написано: „*Быть по сему.*“ Въ Царскомъ Селѣ. 4 Ноября 1836 года. (С. В.)

Шелководство въ Москвѣ.

Мы имѣли случай упоминать о предпріятіи Московскаго Общества Сельскаго Хозяйства, о разведеніи въ Москвѣ шелковицъ и о добываніи самаго шелка, — предпріятіи, имѣвшемъ цѣлю не столько прямая, коммерческія выгоды, сколько виды, такъ сказать, учебныя, — ознакомленіе нашихъ фабрикантовъ шелковыхъ издѣлій съ процессомъ добыванія первоначальнаго матеріала ихъ мануфактуръ. Въ 4-й книгѣ Земледѣльческаго Журнала на 1836 годъ помѣщена любопытная статья о успѣхахъ сего предпріятія. Извлекаемъ оттуда нѣкоторые свѣдѣнія.

Въ прошедшемъ году былъ первый и весьма удачный опытъ шелководства въ Москвѣ: болѣе 500 коконовъ выведены смотрителемъ Общества С. Хозяйства г. Юдицимъ. Многіе не хотѣли даже вѣрить возможности шелководства въ Москвѣ — и это ихъ удивило; другіе стали доказывать, что путовые деревья не будутъ у насъ расти, особенно шпалерами и проч. и проч., словомъ, встрѣтилось множество затрудненій на словахъ, множество возраженій, страданныхъ шелководство продолжительными, жестокими морозами зимы, отъ которыхъ и ртуть замерзала, и дѣйствительно всѣ плодовые сады пострадали. Сверхъ того нынѣшнею весною, бывшими въ Маѣ мѣсяцъ морозами, уничтожены даже кленовыя

cone ustanowione premiam, i żeby przy takimъ powtór-
nemъ zaewikcyonowaniu zachowywany byłъ порядокъ dla
nowychъ pożyczekъ ustanowiony. 2) Dozwolenie to roz-
ciągnąć i na tychъ dłużnikówъ, którzy dotąd otrzymali
dodatkową pożyczkę na przybycie podługъ 8-go popisu
dusze. I 3) A zatémъ przenosъ pożyczekъ z Banku Poży-
czkowego do innychъ Kredytowychъ ustanowienъ i na-
wzajemъ z nichъ do Banku zabronić. Na autentyku Wła-
snaъ Jego CESARSKIEJ MOŚCI ręką napisano: „*Ma być
podługъ tego.*“ W St. Petersburgu 11-go Listopada 1836
roku.

— Rada Państwa na połączonychъ Departamentachъ Eko-
nomii i Praw i na Powszechnémъ Zebraniu, rozwiázawszy
prywatne zdarzenie o wydawaniu z Pożyczkowego Ban-
ku 5% na kapitał, ofiarowany przez Dworkaństwo Tam-
bowskiе na utrzymanie w Tambowie Instytutu pańien,
przystąpiła potémъ do powszechnego zapytania, o тѣмъ:
czyli i na przyszłośćъ ma pozostać w swej mocy ist-
niejące dotądъ prawidło, podługъ którego takъ własne
kapitały Urzędówъ Powszechnego Opatrzienia, jako i
mające naznaczone użycie, pobierają z bankowychъ usta-
nowienъ piąty procent? Rozwázawszy, iż pomieniony wy-
jątekъ na rzeczъ Urzędówъ Powszechnego Opatrzienia na-
stałъ wtedy, kiedy ilośćъ będąca w obrócie w Bankachъ
kapitałówъ, nie była jeszcze takъ znaczną, jakъ w czasie teraż-
niejszymъ; że nie wszystkie kapitały, właściwie do U-
rzędówъ Pow. Op. należące, albo mające przeznaczone
użycie, mogą być odniesione do rzędu tychъ, od którychъ
procenta zupełnie są obracane na wiadomy przedmiotъ
dobroczynności, i że w zdarzeniu ofiar, przez prywatne
osoby czynionychъ, od nichъ samychъ powinno zależeć wno-
szenie takiego mianowicie kapitału, od którego бы sum-
ma ustanowionychъ dla lokatorówъ procentówъ równała
się summie zamierzonychъ wydatkówъ, nie opierającъ swo-
ichъ rachunkówъ na nadziei dodatkowego procentu. — Rada
Państwa uznała za potrzebę, dla ulżenia Bankomъ i przy-
témъ dla pobudzenia samychъ Urzędówъ Powszechnego O-
patrzienia do korzystniejszego umieszczenia ichъ kapi-
tałówъ, dozwolić pewnego ograniczenia, w zostawionymъ
ostatnimъ prawie pobierania wyższego procentu, i na тей
osnowie *przez opinię postanowiła*: artykułъ 253 Połączenia
Urządzeńъ i Ustawъ Kredytowychъ Ustanowienъ (т. XI)
odmienić w sposóbъ następujący: „Od tego wyłączać się:
1) Kapitały Ezelskiego Banku włościańskiego, kapitały
Jarosławskiego domu Opatrzienia bliźnichъ, i kapitały
Urzędówъ Powszechnego Opatrzienia rodzajówъ następującychъ:
a) właściwie do Urzędówъ Pow. Op. należące, albo ma-
jące przeznaczone użycie, weszłe do Banku do dnia za-
twierdzenia niniejszychъ prawidełъ; i b) z тей liczby wnie-
sione do Banku także własne kapitały Urzędówъ Pow.
Op., od którychъ cała summa corocznychъ procentówъ zu-
pełnie przeznaczona, albo na utrzymanie dobroczynnychъ
zakładówъ w powszechności, albo na jakikolwiekъ od-
dzielny dobroczynny przedmiotъ w szczególności. 2) Ka-
pitały, przeniesione z jakiegokolwiekъ kredytowego u-
stanowienia dla zasilenia obrotówъ i kapitały Zachowaw-
czey kassy, będące w obrócie w Banku. Od pierwszychъ
kapitałówъ bankъ płaci pięć, a od drugichъ cztery i pół
procentówъ.“ Na autentyku Własnaъ Jego CESARSKIEJ MOŚCI
ręką napisano: „*Ma być podługъ tego.*“ W Carskimъ
Siolc. 4 Listopada 1836 roku. (G. S.)

Jedwabnictwo w Moskwie.

Mieliśmy jużъ zdarzenie namienić o przedsięwzię-
ciu Moskiewskiego Towarzystwa Gospodarstwa Wiey-
skiego, celemъ zaprowadzenia w Moskwie drzewъ mor-
wowychъ i zbierania jedwabiu; — przedsięwzięciu, któ-
rego celemъ nie takъ proste handlowe zyski, jako raczej
widoki, które nazwaćby można naukowemi: — ozna-
jomienie naszychъ fabrykantówъ jedwabnychъ wyrobówъ
z processemъ zbierania najważniejszego матеріалу ichъ
rękodzielni. W 4-тымъ poszycie Tygodnika Rolniczego
na rokъ 1836 znajduje się ciekawy artykułъ o postę-
pachъ tego przedsięwzięcia. Wymujemy zтамъдъ nie-
które wiadomości:

W przeszłymъ roku odbyła się pierwsza i nader
pomyślna próba jedwabnictwa w Moskwie: więcey 500
kokonówъ wyprowadzono przez Dozorcę Towarzystwa
Gospodarstwa Wieyskiego P. Judyckiego. Wielu nie
chciało nawet wierzyć o możności chowu jedwabnikówъ
w Moskwie — i to właśnie ichъ zadziwiło; inni starali
się dowieść, że morwowe drzewa nie będą u насъ rosły,
mianowicie w szpalerachъ i т. d. i т. d., słowemъ: napot-
kano wiele trudności w resprawachъ, i мно́stwo zdańъ,
groźącychъ jedwabnictwu długimi i ostremi mrozami
zimy, od którychъ i żywe srebro zamarzało, jakożъ i
rzeczywiście wszystkie owocowe ogrody ucierpiały.
Nadto terażniejszey wiosny, od byłychъ w Maju mro-
zówъ, zostały zniszczone клonowe gaje, i zwarzone li-

рощи, и побиты листья на дубахъ и осинахъ. Чего же было ждать бѣлой шелковицы, этой гостьи, завезенной въ Москву съ Кавказа, тѣмъ болѣе, что ее никто почти не окуталъ соломою на зиму, и въ садахъ, гдѣ она посажена, не всѣ позаботились убрать ее отъ морозовъ?

Однако жъ молодая шелковица, и незакрытая соломою, но посаженная въ мѣстахъ, защищенныхъ нѣсколько отъ сѣверныхъ вѣтровъ, перенесла прошедшую лютую зиму, и теперь жива и зелена въ садахъ Академическомъ, Аптекарскомъ, и Г. Д. Члена Т. В. Прохорова, при его фабрикѣ, на Вшивой Горкѣ, и частію въ саду Кремлевскомъ и Дворцовомъ Лефортовскомъ; и такъ всѣ возраженія о неудобствѣхъ разведенія шелковицы въ Москвѣ оказались неосновательными. Но теперь предстоить другое важное условіе для успѣха въ этомъ предпріятіи: умнѣе собрать сѣмена или яички шелковокъ до того времени, пока развернется листь на шелковицѣ; и потомъ — умнѣе ихъ оживить и выкормить. Г. Юдицкий съ отличнымъ искусствомъ сохранилъ въ нынѣшнемъ году, сѣмена бабочекъ до 6 Іюня, и съ этого времени началъ оживать ихъ. Второе оживленіе произвелъ онъ 10 Іюня, а послѣднее 1-го Іюля. Замѣчательно было самое оживленіе; едва онъ высыпалъ на руку сѣмена бабочекъ и успѣвалъ ихъ перенести чрезъ комнату къ окошку, на солнце, какъ многіе червячки уже оживали и выползали изъ яичекъ на самой ладони; такъ близки они были къ развитію жизни.

Всѣхъ червей было оживлено около тысячи, и единственно потому только, что въ Москвѣ еще мало путовыхъ деревьевъ, да и тѣ разсажены по разнымъ садамъ такъ, что онъ принужденъ былъ каждый день дѣлать по нѣскольку верстъ, чтобы къ утру, къ полдню и вечеру принести своимъ воспитанникамъ свѣжихъ листочковъ но отнюдь не мокрыхъ; мокрой листь смертеленъ для червячка; надобно, чтобы роса, или дождь обсохли на листь, принесенномъ въ пищу червямъ. Г. Юдицкий попробовалъ дать одному червячку мокрый листь: голодъ заставилъ червячка съѣсть его, — но онъ тутъ же умеръ, какъ жертва опыта, которая можетъ быть полезною для другихъ.

Шелководство въ Москвѣ, кромѣ пріятности частной и небольшихъ, со временемъ, выгодъ для городскихъ жителей, можетъ имѣть весьма важное вліяніе на эту вѣтъ промышленности въ цѣлой Россіи. Если оно можетъ существовать и усиливаться въ Москвѣ, то кто изъ жителей южныхъ губерній станетъ сомнѣваться, что шелковица не будетъ расти въ Тулѣ, Рязни, Орлѣ, Курскѣ и такъ далѣе? И почему же думать, что шелководство не можетъ, по времени, составить важной отечественной промышленности въ разныхъ губерніяхъ, не смотря на то, что Кавказъ и Закавказскія провинціи производятъ шелкъ и безъ особенныхъ усилій, и что имъ принадлежитъ онъ, какъ туземное произведеніе. Если Москва своимъ усердіемъ къ пользѣ общей послужитъ тому примѣромъ, то честь и слава будетъ наградою Общества Сельскаго Хозяйства, которое обратило вниманіе мыслящихъ людей на возможность шелководства въ южныхъ губерніяхъ, доказавши эту возможность въ Москвѣ подъ 55° с. ш.

О приискахъ каменнаго угля и другихъ полезныхъ минераловъ въ Курской губерніи.

Военный Губернаторъ города Курска и Курскій Гражданскій Губернаторъ М. А. Муравьевъ, обращая вниманіе на раскрытіе источниковъ природныхъ богатствъ ввѣренной управленію его губерніи, предлагалъ Горному Инженеру и двумъ Профессорамъ Харьковскаго Университета, прибывшимъ въ Курскую губернію для обозрѣнія оной въ естественномъ отношеніи, обратить особенное ихъ вниманіе на такіе предметы, которые существовавши и въ скоромъ времени могутъ быть полезны собственно для устройства губерніи въ промышленномъ отношеніи, и для усовершенствованія путей сообщенія сей плодороднѣйшей полосы Имперіи съ прочими промышленными пунктами Государства. Мысль сія не осталась безъ успѣха. Генераль-Маіоръ Муравьевъ доноситъ Министру Внутреннихъ Дѣлъ, что упомянутыми чиновниками открыты большія напластованія разныхъ родовъ песчаника, въ недалекомъ разстояніи отъ дороги, идущей отъ Орла къ Курску, удобнаго для построенія шоссейной дороги, и по дорогѣ отъ Курска къ Харькову имѣются также уже въ виду значительныя каменные обрывы, въ разныхъ видахъ того же песчаника.

Во многихъ мѣстахъ губерніи также открыты пласты разныхъ глинъ, удобныхъ для фарфоровыхъ и фаянсовыхъ издѣлій, и между прочимъ обрывы трепела, большое количество торфа, умбры, и въ двухъ

сѣе на дѣбахъ и осинахъ. Чего жъ мѣла ожидать бѣлая морва, гоść, привезенная до Москвы з Кавказу, тѣмъ бардзией, же жеу никтъ правие не обвіазалъ стому на зиму, и в огродахъ, в котрыхъ была засадона, не wszыску postarali sіę zabezpeczyć ją od mrozów?

Jednakże młode morwowe drzewka, chociaż nie obwiązane słomą, lecz posadzone na miejscach nieco zastinionych od północnych wiatrów, wytrzymały przeszłą surową zimę, i teraz żyją i zielenieją w sadach Akademickim, Aptekarskim i P. Rz. Członka T. W. Prochorowa, przy jego fabryce, na Wszywym-Wzgórku, i częścią w ogrodzie Kremlńskim, oraz pałacowym Lefortowskim; a tak wszystkie zarzuty o niemożności zaprowadzenia morwy w Moskwie, okazały się bezzasadnemi. Lecz teraz mamy przed sobą drugi ważny warunek względem powodzenia w tym przedsięwzięciu: umiejętność zachowania nasion czyli jaj poczwerek jedwabnych do tego czasu, póki się liść na morwie nie rozwine; a potem — umiejętność ich ożywienia i wykarmienia. P. Judycki z odznaczającą się umiejętnością zachował w roku teraźniejszym nasiona motylów do 6 Czerwca, i od tego czasu zaczął je ożywiać. Drugie ożywienie uskutečnił 10 Czerwca, a ostatnie 1-go Lipca. Godne było uwagi samo ożywienie; zaledwo P. Judycki wyspał na rękę jaja motylów i zdążył przemieść je przez pokoy do okna na słońce, gdy już wiele robaczków zaczęło się ożywiać i wypęziały z jaj na samej dłoni; tak były blizkiemi rozwinięcia życia.

Wszystkich robaczków ożywionych było około tysiąca, i jedynie dla tego tylko, że w Moskwie mało jest jeszcze drzew morwowych, a i te są po różnych rozsadzonych ogrodach tak, iż on zmuszony był codzień o kilka wiorst chodzić, ażeby na rano, południe i wieczor przynosić swoim wychowankom świeżych liści, ale zgoła nie mokrych: liść bowiem mokry śmiertelnym jest dla tego robaczka; trzeba, ażeby rosa lub deszcz oschły na liściach, na pokarm robaczkom przyniesionych. P. Judycki zaprobował dać jednemu robaczkowi liść mokry: głód zmusił robaczka zjeść go, — ale natychmiast zginął, jako ofiara próby, mogącej być użyteczną dla innych.

Jedwabnictwo w Moskwie, prócz osobistej przyjemności i małych z czasem korzyści dla mieszkańców miasta, może mieć nader ważny wpływ na tę gałąź przemysłu w całej Rosyi. Jeżeli chów jedwabników może istnieć i wzrastać w Moskwie, któż więc z mieszkańców Gubernii Południowych zechce wątpić, iż morwa nie będzie rosła w Tule, Riazaniu, Orle, Kursku i tak daley? I dla czegoż myśleć, że jedwabnictwo nie może z czasem stać się ważnym oyczystym przemysłem w różnych Guberniach, pomimo to, iż Kaukaz i Zakaukazkie prowincye wydają jedwab bez szczególnych nawet usiłowań, i że do nich należą jedwab, jako produkt miejscowy. Jeżeli Moskwa swoją o powszechne dobro gorliwością stanie się tego przykładem, tedy honor i sława będzie nagrodą Towarzystwa Gospodarstwa Wieyskiego, które zwróciło uwagę ludzi myślących na możność wprowadzenia jedwabnictwa do Gubernii Południowych, przekonawszy o tej możliwości w Moskwie pod 55° sz. półn.

O poszukiwaniu węgla kamiennego i innych pożytecznych minerałów w Gubernii Kurskiej.

Wojenny Gubernator miasta Kurska i Kurski Cywilny Gubernator M. A. Murawjew, zwracając uwagę na odkrycia przyrodzonych źródeł bogactw w powierzonej jego zarządowi Gubernii, podał projekt Inżynjerowi Górnictwa i dwóm Professorom Uniwersytetu Charkowskiego, którzy do Gubernii Kurskiej przybyli dla jej obejrzenia we względzie przyrodzonym, zwrócić szczególną uwagę na przedmioty takie, które w krótkim czasie mogą stać się użytecznymi właściwie dla dobra Gubernii we względzie przemysłowym i dla ulepszenia dróg komunikacyi, tę najżyźniejszemy strefy Państwa, z innemi przemysłowemi miejscami Państwa. Myśl ta nie pozostała bez skutku. Jenerał-Major Murawjew donosi Ministrowi Spraw Wewnętrznych, iż za pomocą pomienionych Urzędników odkryto wielkie warsty rozmaitych rodzajów piaskowca, w małej odległości od drogi, wiodącej z Orła do Kurska, przydatnego do budowania drogi szosse, i na drodze z Kurska do Charkowa, dają się już także widzieć znaczne odłamy kamieni w różnych kształtach tegoż piaskowca.

W wielu miejscach Gubernii odkryto także pokłady różnych gatunków gliny, przydatnej do porcelanowych i fajansowych wyrobów, a między innymi odłamy trypli, wielką ilość torfu, umbry, i w dwóch

мѣстахъ источники минеральныхъ желѣзныхъ водъ, отправленныхъ въ Харьковскій Университетъ для разложенія; и вообще по замѣчаніямъ Г. Профессоровъ можно надѣяться къ открытію и самаго каменнаго угля, или лигнита. (изъ Жур. Мин. Внутреннихъ Дѣлъ.)

Варшава, 1-го Января.

Его Императорско-Королевское Величество постановленіемъ отъ 4-го (16) Декабря прош. г. всемилостивѣйше пожаловать изволилъ, Генералѣу отъ Инфантеріи, Генералѣ-Адъютанту Графу Толю имѣніе Унеевское принадлежностями, состоящее въ округѣ и Воеводствѣ Калишскомъ, доставляющее чистаго годоваго дохода 30,000 зл. поль.

— Вчерашняго числа совершенъ обрядъ рукоположенія Его Выс. Преос. Страшинскаго, Епископа Августовскаго.

— Для продолженія извѣстій о распространеніи холеры, приводится во всеобщее свѣденіе, что со времени появленія этой болѣзни въ Варшавѣ, заболѣло до сегодняшняго числа лицъ обоого пола 46, изъ нихъ умерло 22, выздоровѣло 17, остается больныхъ 7. (G. C.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

А В С Т Р І Я.

Вѣна, 31-го Декабря.

Герцогъ Салерскій вчера по утру съ супругою отправился въ Тридентъ.

— Последняя Константинопольская почта не доставила ничего новаго. Морская язва не перестаетъ тамъ свирѣпствовать; впрочемъ замѣчено, что она нѣсколько уменьшилась.

— Съ нѣкотораго времени въ Пестѣ издается рукописная газета на Венгерскомъ языкѣ. Издателемъ оной одинъ Адвокатъ, который, отдаетъ переписывать экземпляры своей газеты, по числу подписчиковъ. Главный предметъ сей газеты совѣщанія комитатовъ. Хотя она довольно дорога, впрочемъ имѣетъ болѣе ста подписчиковъ. (G. C.)

Ф Р А Н Ц І Я.

Парижъ, 30-го Декабря.

Слухъ о болѣзни Папы произошелъ отъ того, что изъ Болоніи вызванъ наскоро одинъ знаменитый медикъ въ Римъ.

— Принцъ Жоанвилскій вскорѣ отправится на диванскій корабль *Геркулесъ*, состоящій подъ командою Капитана *Каси*, чтобы исправлять должность корветнаго Капитана во всѣхъ обязанностяхъ службы, какъ бы онъ былъ другой Капитанъ. Слышно, что сей корабль оставивъ Тулонъ въ Маѣ, по совершеніи второй экспедиціи въ Константинополь, отправится въ Бразилію.

— *Мониторъ* отъ 25 ч. с. м. напечаталъ оффиціальное объявленіе о независимости Южнаго Пера, изданное 17 Марта. Это объявленіе, есть нѣкоторымъ образомъ признаніе новой области, состоящей изъ провинцій: Ареквино, Аякухо, Куццо и Пуно. Главою правленія Генералъ *Санта-Крузъ* съ званіемъ Покровителя.

— Во всѣхъ собраніяхъ теперь возбуждены страсти. Собранія высшаго дворянства упрекаютъ Маршала *Клозеля* за его поступки съ Генераломъ *Рини*, ибо невѣроятно, чтобы *Рини* сдѣлался трусомъ, хотя и невозможно его оправдать въ нарушеніи дисциплины. Собранія *du juste milieu* неблагопріятствуютъ Маршалу, по причинѣ оппозиціоннаго духа. Собранія *умѣренной партіи* коиихъ главою Г. *Тьеръ*, желаютъ спасти Маршала и уронить Доктринеровъ.

— Министерскіе журналы утверждаютъ, что Министры готовы во время засѣданій Палаты вооружиться противъ Г-на *Тьера* и Маршала *Клозеля*. На счетъ перваго, они рѣшились въ случаѣ нужды, обнаружить нѣкоторыя ошибки, во время его правленія; касательно же другаго, они имѣютъ собственноручныя его письма, коими надѣются защитить себя отъ всякой отвѣтственности.

— Изъ Тулона 20 Декабря отправлено уже 8 компаній вновь комплектованныхъ Африканскихъ стрѣлковъ въ Бону. Это сборъ охотниковъ изъ разныхъ полковъ.

— *Constitutionnel* утверждаетъ, что не смотря на усиленные требованія, Маршалъ *Сультъ* не хочетъ вступить въ Доктринерское Министерство. Полагаютъ, что въ случаѣ, если нынѣшнее Министерство будетъ распущено, Маршалъ приметъ должность Президента Совѣта.

— *Nouvelle Minerve* слѣдующимъ образомъ извѣщаетъ о недоразумѣніяхъ Лондонскаго и Парижскаго Кабинетовъ: „Въ политикѣ наиболее занимаются теперь дипломатическою нотою препровожденною Г-ну *Моле* отъ Лорда *Пальмерстона*. Содержаніе оной частию есть слѣдующее: „Предъ открытіемъ Парламента, Англійскій Кабинетъ непременно долженъ знать свои отношенія къ Франціи. Между обѣими покрови-

миѣстцахъ зрѣдѣла минеральныхъ водъ желѣзныхъ, кѣре послано до Университету Чарковскаго для разбору; и вѣ огѣлноици подѣугъ увагъ РР. Профессоровъ, можна сіѣ сподзиеватъ одкрыва іа самыаъ вѣгли каменныаъ. (z *Dzien. Min. Spr. Wew.*)

Warszawa, d. 9 Stycznia.

JEGO CESARSKO-KRÓLEWSKA MOŚĆ postanowieniem z dnia 4 (16) Grudnia r. z. Najmiłosciwicy nadać raczył Jeneratowi piechoty Jeneratowi-Adjutantowi, Hrabie-mu *Toll*, dobra Uniejów z przyległościami, w obwodzie i województwie Kaliskiem położone, czyniące czystego dochodu rocznie złp. 30,000.

— W dniu wczorajszym odbył się obrzęd religijny poświęcenia JW. JX. *Straszyńskiego*, Biskupa Augustowskiego.

— W kontynuacyi ogłoszenia o cholerye podaje się do wiadomości publiczney, iż od daty zjawienia się tey choroby w Warszawie, zchorowało do dnia dzisiejszego obojey płci osób 46, z tych umarło 22, wyzdrowiało 17, pozostaje chorych 7. (G. C.)

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

A U S T R Y A.

Wiedeń, dnia 31. Grudnia.

Xiąże *Salerno* wyjechał wczora rano z dostojną małżonką do Trydentu.

— Ostatnia poczta Stambulska nic nowego nie przyniosła. Morowa zaraza nie przestaje tam czynić zniszczeń swoich, uważano, w niey jednak niejakie zmniejszenie.

— Od niejakiego czasu wychodzi w Peszcie gazeta pisana w języku Węgierskim. Wydawcą teyże jest pewien adwokat, szlachcic, który każe swey gazety tyle przepisywać exemplarzy, ile ma prenumeratorów. Głównym przedmiotem tego pisma są narady komitatów. Chociaż jest dosyć droga, liczy jednak więcey stu abonentów. (G. C.)

F R A N C Y A.

Paryż, dnia 30-go Grudnia.

Pogłoska o chorobie Papieża urosła ztąd, że z Bononii wezwano śpiesznie pewnego znakomitego lekarza do Rzymu.

— Xiąże *Joinville* uda się wkrótce na pokład linowego okrętu *Herkules*, zostającego pod rozkazami Kapitana *Casy*, ażeby pełnić obowiązki Kapitana korwetedowego we wszystkich szczegółach służby jako drugi Kapitan. Słychać, że ten okręt uda się na stanowisko w Brazylii, opuszczając Tulon dopiero w Maju, po ukończeniu drugiej wyprawy do Konstantyny.

— *Monitor* z d. 25 b. m. umieścił uroczyste oświadczenie niezawisłości Południowego Peru, datowane d. 17 Marca. To oświadczenie jest niejako uznaniem nowego kraju, składającego się z prowincy: Arequipa, Ayacucho, Cusco i Puno. Na czele Rządu jest Jenerał *Santa Cruz* z tytułem Protektora.

— Wszystkie namiętności salonów są teraz w ruchu. Salony wyższej szlachty ganią Marszałka *Clauzel* z powodu postępku jego względem Jenerała *Rigny*: albowiem nie jest prawdą, żeby *Rigny* dopuścił się tchórzostwa, chociaż nie można go uniewinnić od zarzutu uchybienia karności. Salony *du juste milieu* nieżyczliwe są Marszałkowi z przyczyny ducha oppozycyynego. Salony *du tiers parti*, w których P. *Thiers* rey prowadzi, chcą Marszałka ratować, a doktrynerów do upadku przywieść.

— Ministeryalne dzienniki zapewniają, że Ministrowie są przygotowani na czas posiedzeń I. b do walki z Panem *Thiers* i Marszałkiem *Clauzel*. Co do pierwszego, postanowili, gdyby się tego potrzeba okazała, wykryć niektóre błędy za jego zarządu popełnione; co do drugiego, są w posiadaniu jego własnoręcznych listów, kţtoremi od wszelkiej odpowiedzialności zasłonić się mają nadzieję.

— Z Tulonu wysłano już na d. 20 Grudnia, 8 kompanij nowo-utworzonych strzelców afrykańskich do Bony. Jestto zbior ochotników z rozmaitych półków.

— *Constitutionnel* twierdzi iż mimo najmocniejszych nalegań, Marszałek *Soult* niechce wstąpić do Ministeryum doktrynerskiego. Sądzą, iż na przypadek gdyby terazniejszy Ministeryum ustąpić musiało, Marszałek przyymie prezesostwo rady.

— *Nouvelle Minerve* mówi w ten sposób o nieporozumieniach gabinetów Londyńskiego i Paryżskiego: „W świecie politycznym zajmuje teraz największą notę dyplomatyczna przesłana Panu *Molé* ze strony Lorda *Palmerston*. Treść teyże, jest mniej więcey następująca: „W chwili blizkiego otwarcia Parlamentu, musi koniecznie gabinet angielski znać jak naydokładniey położenie swoje względem Francyi. Między o-

тельственными Державами также Испанією и Португалією заключенъ былъ договоръ, но были ли онъ исполненъ? Со времени примѣчательнаго прохода *Донъ Карлоса* чрезъ Францію въ Испанію, родились нѣкоторые подозрѣнія объ откровенности и довѣренности Французскаго Правительства; потомъ поступки сего Правительства при Пиринеяхъ, оплошность, съ какою пропускали всѣхъ чрезъ границу, составлеіе при Видассоа Карлистскаго войска получающаго про довольствіе изъ Франціи, все это содѣйствовало къ увеличенію подозрѣній. Теперь мы узнали, что уже готовы признать *Донъ Карлоса* и что его поддерживаетъ Франція. Въ слѣдствіе сего Англія объявляетъ, что она должна принять предосторожность; трактатъ соединяющій ее съ Испанією и Португалією не дозволяетъ оставлять своихъ союзниковъ; и потому Англія займетъ Пассажъ и Санъ-Себастьянъ, отправивъ туда вспомогательный корпусъ.“

— Въ Тулонѣ, по причинѣ свирѣпствующихъ буръ на морѣ, не получено до 24 ч. с. м. никакихъ извѣстій изъ Африки, куда Правительство посылаетъ 2 или 3 полка, значительное количество продовольствія и военныхъ припасовъ.

31-го Декабря.

Французская Академія избрала вчера Г-на *Дюпеня* своимъ Директоромъ, большинствомъ 24 противу 4 голосовъ.

— Одна изъ судебныхъ газетъ утверждаетъ, что Правительство намѣрено представить Палатамъ новый проектъ закона о тайныхъ обществахъ. Проектомъ симъ кажется уже занимаюся въ Министерствѣ Юстиціи.

— *Gazette de Tribunaux* сообщаетъ, что слѣдствіе по дѣлу *Менье*, производится съ большою дѣятельностію. Кажется подтверждается слухъ, что онъ не одинъ совершилъ преступленіе, но напротивъ въ немъ замѣшаны лица подвластные юстиціи. Говорятъ, что въ производствѣ процесса, который недавно кончился, находится именныи списокъ заговорщиковъ, главою коихъ Францъ *Менье*, какъ человекъ надежный. Главныя черты его характера, чрезвычайная суетность, непомѣрная упорность и склонность къ самолюбію, что его уже довело до многихъ непристойностей. Такъ между прочимъ онъ имѣлъ неопределимую страсть биться объ закладъ, и когда онъ за что брался, ничто не могло его уже удержать. Онъ напр. бился объ закладъ, что можетъ вынуть одну или двѣ бутылки водки, что съѣсть обѣдъ приготовленный на 10 особъ и проч. За два дня до исполненія покушенія, онъ обязался съѣсть полный горшокъ горчицы, что и сдѣлалъ, но потомъ 36 часовъ находился къ оцѣпленію. Дядя его Г. *Барре* исходатайствовалъ у Короля аудиенцію; утверждаютъ, что онъ хочетъ все высказать, если только Король освободитъ его племянника. Президентъ Суда Перовъ, назначилъ по должности Г. *Не де ла Сосажеръ*, Адвокатомъ *Менье*.

— Въ жур. *Droit* содержится: „*Менье* ведетъ себя въ темницѣ очень странно. Князь *Деказъ* тщательно осмотрѣлъ вчера тюрьму, не сказавъ ни слова преступнику. Потомъ Г. *Паскье* допрашивалъ заключеннаго, который казался былъ въ отчаяніи, потомъ убѣдительно утверждалъ, что онъ вовсе не имѣетъ соучастниковъ. Онъ будто убѣдительно просилъ, чтобы съ него сняли тюремное платье, на что Г. *Паскье* не согласился.“

— Полиція задержала вчерашній номеръ *Courrier français*, за статью, въ которой дѣлаются упреки Министрамъ за то, что въ тронной рѣчи, слишкомъ явно выставляется Королевская особа, что противно конституціоннымъ основаніямъ, по коимъ рѣчь эта должна почитаться дѣломъ Министровъ.

1-го Января.

Вчера вечеромъ Ихъ В-ва принимали дамъ дипломатическаго корпуса, приносившихъ поздравленія съ Новымъ Годомъ. Въ 9½ часовъ Полковникъ *Кастресъ* представлялъ Королю всѣхъ военныхъ чиновъ, находящихся на службѣ въ Тюильери.

— Слышно, что приговоръ осуждающій Унтеръ-Офицера *Брюанъ* къ смерти, Король смягчилъ юльтивнимъ заключеніемъ.

— Въ Кабинетѣ, слышно, занимаютъ планомъ предосторожностей, которыя будутъ соблюдены при выѣздѣ Короля въ большіе праздники. Сдѣлано предположеніе, чтобы при такихъ случаяхъ, составленъ былъ тройный рядъ изъ линейнаго войска и національной гвардіи, гдѣ передняя ширинга обращена будетъ лицомъ къ Королю а двѣ заднія къ публикѣ.

— О преступникѣ *Менье* ничего не доносятъ сегоднешняго газеты. Третьяго дня освобожденъ Г. *Массонъ* а сегодня Г. *Лаво*, которые по поводу покушенія были арестованы. Слѣдственный судья по ихъ требованію далъ свидѣтельство, что на нихъ вовсе не падаетъ подозрѣніе.

будуіа Мочарствами опекунцами а Испанію і Португалію, быт заварты трактат; ледь бытже выконаны? Од chwili uderzającego dostania się *D. Carlоса* przez Francją do Hiszpanii; powstały niejakiе podeyrzenia o szczerości i dobrej wierze Rządu Francuzkiego; odtąd postępowanie tegoż Rządu przy Pireneach, niedбалstwo, z jakimъ przepuszczano wszystko przez granicę, utworzenie nad Bidasoą wojska Karolistowskiego, z Francji zaopatrywanego: wszystko to przyczyniło się do nadania wagi podeyrzeniom. Dziś dowiadujemy się, że *D. Carlос* jest blizki uznania i wspierany przez Francją. W skutku tego oświadcza Anglia, że należy jej mieć się na ostrożności; traktat łączący ją z Hiszpanią i Portugalią nie dozwala opuszczać swoich sprzymierzeńców; Anglia więc zajmie Passage i San-Sebastian posyłając tam korpus posiłkowy.“

— W Tolonie dla panujących burz na morzu, nie miano po d. 24 b. m. żadnych wiadomości z Afryki, dokąd wysyła Rząd 2 a może 3 półki, i znaczne zapasy potrzeb, tudzież zapasów obozowych.

Dnia 31.

Akademia francuzka obrata dnia wczorayszego Pana *Dupin*, Dyrektoremъ своимъ, większością 24 głosów przeciwko 4.

— Jedna z gazet prawniczych utrzymuje, że zamiaremъ Rządu jest przedstawić Izbowi nowy projekt do prawa o towarzystwachъ тайныхъ. Nad tymъ projektemъ pracują już podobno w Ministerjumъ sprawiedliwości.

— *Gazette de Tribunaux* donosi, że instrukcyя sprawy *Meuniego* odbywa się z wielką czynnością. Zda się się potwierdzać, że zbrodnia tego człowieka nie jest odosobnionymъ czynemъ, ale raczej wpłątane są do niej osoby nieobce władzomъ sprawiedliwości. Mówią, że w aktachъ processu, którego instrukcyą niedawno ukończono, znajduje się lista imienna przysiężonych, a na ichъ czele nazwisko Franciszka *Meunier*, jako człowieka, na którymъ polegać można. Główne rysy jego charakteru, stanowiącъ: przesadzona próżność, nadzwyczajny upor i skłonność do samolubstwa, co go do tysiącznychъ już doprowadziło niedorzeczności. I tak: miał między innymiъ passją robienia rzadkichъ zakładówъ, od wykonywania których, skoro je przyjął, nie go odwrócić nie zdążyło. Zakładałъ się np. że wypije jedną lub dwie flaszki wódki, że zje obiad na 10 osóbъ przyrzadzony i t. p. Na dwa dni przedъ spełnieniemъ zamachu, obowiązałъ się zjeść pełenъ garnekъ musztardy, co też wykonałъ, ale potemъ przezъ 36 godzinъ w mocnymъ odrętwieniu zostawał. Jego stryя, Pan *Barré*, wyjednałъ sobie posłuchanie u Króla; zapewniają, iż chce odkryć wszystko, byleby tylko Królъ siostrzeńca jego ułaskawił. Prezesъ Sądu Parówъ, mianowany z urzędu, Pana *Neu de la Sauvagère*, obrońcą *Meuniego*.

— Dziennikъ *Droit* powiada: „Humor *Meuniego* w więzieniu, jest bardzo fantastyczny. Xiąże *Decazes* obejrzałъ wczora więzienie bardzo starannie, lecz do mordercy ani słowa nie przemówił. Poźniej badałъ P. *Pasquier* więźnia, który zdawałъ się być przejęty skrucą; zapewniałъ atoli jakъ najmocniej, że nie ma żadnychъ współników. Miałъ onъ upraszać bardzo usilnie, aby zdjęto zъ niego kaftanъ przymusowy, na co Pan *Pasquier* nie zezwolił.“

— Policya zabrała wczorayszy numerъ dziennika *Courrier français*, a to z powodu artykułu, w którymъ czyniono zarzutъ Ministromъ, że w mowie tronowej zbyt widocznie występuje osoba Króla, co się sprzeciwia zasadomъ konstytucyjnymъ, podługъ którychъ mowa ta, za dzieło Ministrówъ uważaną być musi.

Dnia 1-go Stycznia.

Wczora wieczoremъ, przyjmowali NN. Państwo Damy ciała dyplomatycznego, składające powinszowania Nowego Roku. O godzinie w pół do dziesiątej, byli przedstawieni Królowi przez Półkownika *Castres*, wszyscy wojskowi znajdujący się w Tuilleryachъ на służbie.

— Mówią, że karę śmierci, na którą podoficer *Bruyant* skazany został, złagodziłъ Królъ na 10letnie więzienie.

— Słychać, że w Gabinecie zajmują się planemъ ostrożności, mającychъ się zachować w ten czas, gdy Królъ z powodu utroczystychъ obchodówъ wyjeżdżać będzie. Zrobiono wniosokъ, ażeby w takichъ razachъ, potrójny szpalerъ z wojska liniowego i gwardyi narodowej byłъ formowany, w którymъ to szpalerze ma być pierwszy szeregъ twarzą do Króla, a dwa tylne twarzą do publiczności postawione.

— O zbrodniarzu *Meunier*, nie donoszą nic dzisiejsze gazety. Zawczora uwolniono Pana *Masson*, a dzisia Pana *Lavaux*, którzy z powodu zamachu aresztowani byli. Sędzia instrukcyjny wydałъ imъ na ichъ żądanie świadectwo, że nie masz przeciwko nimъ nawet cienia podeyrzenia.

— *Monitor* пишетъ слѣдующее: „Путешественникъ ъдуцій изъ Бильбао, 28 Декабря прибылъ въ Байонну и утверждалъ, что послѣ значительной битвы *Эспартеро* 25 ч. вступилъ въ Бильбао. Карлисты будто лишились части своей артиллеріи, а *Донъ Карлосъ* отступилъ въ Виллафранка.“ — (Напечатана сію статью, Прусская Государственная газета присовокупляетъ: „Поманутое извѣстіе кажется требуетъ подтвержденія; въ самомъ дѣлѣ это необыкновенный случай, что столь важное происшествіе, послѣдовавшее еще 25 Декабря, сообщено официальнымъ путемъ Французскому Правительству 1-го Января, слѣдовательно чрезъ 8 дней.“)

— Кажется, что публичныя прѣвія по дѣлу *Менъе*, начнутся въ Судѣ Перовъ не позже 20 ч. с. м. Все болѣе и болѣе теряютъ надежду, открыть соучастниковъ въ преступленіи.

— Вторая экспедиція въ Константиноу, будетъ стоить большихъ издержекъ; Министерство еще въ настоящемъ мѣсяцѣ, намѣрено требовать 55 милліонъ фран. (G. C.)

ВЕЛИКОБРИТАНІЯ И ИРЛАНДІЯ.
Лондонъ, 28-го Декабря.

Король давалъ вчера аудіенцію Графу Вестмурландскому, въ Брейтовѣ; — доказательство, что онъ здоровъ.

— *Hampshire Telegraph* уведомляетъ, будто ему съ точностію извѣстно, что съ 1-го Января 1837 послѣдуетъ общее чинопроизводство въ Англійскомъ флотѣ. Сто два Капитана, которые имѣютъ патенты съ 1802 и 1806 годовъ, перейдутъ въ списокъ действительныхъ или на жалованьи Контръ-Адмираловъ, или будутъ получать ту же плату будучи Капитанами. Въ действительные Контръ-Адмиралы изъ упомянутого числа не будетъ произведено болѣе 55, отъ чего число Англійскихъ Адмираловъ, которое послѣ смерти многихъ изъ нихъ уменьшилось, составляло бы опять 185 чел.

— Нѣсколько уже дней за дурною погодою и худыми дорогами, не приходятъ внутреннія и иностранныя почты; послѣднія извѣстія изъ Парижа были 22 Декабря. — Значительное количество кораблей, въ прошедшую пятницу отплывшихъ изъ Ливерпуля, загнаны на тамошнія опасныя мѣля.

— На некоторыхъ чугунныхъ дорогахъ, введены паровыя свирѣли, которыя звонкимъ своимъ голосомъ, особенно ночью, предувѣдомляютъ о сближеніи паровозовъ.

— Здѣсь дѣлаютъ большія приготовленія для иршества реформистовъ, которое будетъ дано предъ самымъ открытіемъ Парламента.

— *True Sun* дѣлаетъ слѣдующія замѣчанія о положеніи Французовъ въ Алжирѣ и вообще о Французскихъ колоніяхъ въ Африкѣ: „Неудачи, какія потерпѣло Французское войско въ Алжирѣ, побудили насъ сдѣлать нѣкоторыя замѣчанія о колоніальной системѣ нашихъ сосѣдей. Нѣсколько уже разъ высказана была правда, которую всегда можно повторять, что характеръ Французовъ и система ихъ управленія неблагоприятствуетъ продолжительному утверженію власти въ колоніяхъ. Такимъ образомъ исчезла предполагаемая некогда въ Гвианѣ сѣверная Франція; подобное же сдѣлалось съ новою Франціею, которая должна была осуществиться въ Канадѣ; Санъ-Доминго теперь сдѣлалось Гаитанскою республикою; Луизиана продана Американцамъ, а острова Маврикія уступлены Англичанамъ. Франція владѣетъ еще только четырьмя важными колоніями: Мартиникою, Гваделупою, островомъ Бурбонскимъ и Алжиромъ. Французы и теперь таковы же какъ были и прежде, всегда способны къ завоеванію, но не умѣютъ хорошо удержатъ того, чѣмъ завладѣли. Почти всегда лишались они своихъ добычей такъ же скоро, какъ ихъ пріобрѣтали. Очевидно, что пріобрѣтеніе Алжира болѣе вредно для Франціи нежели опасно для Англій. Но когда Французскій Кабинетъ, сдѣлалъ вопросъ нашему Министру иностранныхъ дѣлъ, въ отношеніи Пассажа и Санъ-Себастьяна, то мы надѣемся, что Викторъ *Пальмерстонъ* съ своей стороны будетъ требовать некоторыхъ объясненій на счетъ Алжира.“

30-го Декабря.

Ихъ В-ва совершенно выздоровѣли; впрочемъ за дурною погодою вовсе не выѣзжаютъ.

— Катеръ *Osprey* отплылъ вчера въ Санъ-Себастьянъ съ припасами для вспомогательныхъ баталіоновъ.

— По донесеніямъ изъ Мальты отъ 8 Декабря, флотъ Адмирала *Ролея*, состоящій изъ 5 линійныхъ кораблей, 2 фрегатовъ и 3 меньшихъ кораблей, находился въ тамошнемъ портѣ.

— Князь *Полинъскъ* для поправленія здоровья живетъ въ деревнѣ въ 10 Англійскихъ миляхъ отъ здѣшней столицы. Со времени прибытія своего въ Англію, онъ не являлся на большихъ обѣдахъ и вечернихъ увеселенійхъ. (G. C.)

— *Monitor* donosi co następuje: „Podróżny jadący z Bilbao, przybył dnia 28 Grudnia do Bajonny i zapewnił, że po dosyć żwawey rozprawie, wszedł *Espartero* d. 25 do Bilbao. Karoliści mieli utracić część artylleryi swojej, a *Don Carlos* cofnął się do Villafanca.“ — (Umieszczając ten artykuł rządowa gazeta pruska, dodaje: „Wiadomość powyższa zdaje się potrzebować potwierdzenia; byłoby to istotnie rzeczą uderzającą, gdyby równie ważne wydarzenie, jakie jeszcze d. 25 Grudnia nastąpiło, dopiero na d. 1 Stycznia, a zatem w dni 8, Rządowi francuzkiemu, drogą urzędową udzieloną zostało.“)

— Zdaje się, że publiczne rozprawy w procesie *Meuniego*, najdalej d. 20 b. m. rozpoczną się w Sądzie Parów. Podobieństwo wykrycia współwinnych, staje się coraz mniejszem.

— Druga wyprawa do Konstantyny, pociągnie za sobą bardzo znaczne koszta; Ministerjum ma zamiar zażądać na ten cel, w tym jeszcze miesiącu, 35 miliónów franków. (G. C.)

BRITANIA WIELKA I IRLANDYA.
Londyn, dnia 28-go Grudnia.

Król dawał wczoraj posłuchanie Hrabieciu *Westmoreland* w Brighton, co dowodzi, że Monarcha jest zdrowy.

— *Hampshire Telegraph* donosi, jakoby słyszał za rzecz pewną, że z dniem 1 Stycznia 1837 r. nastąpi powszechna promocya w marynarce angielskiej. Sto dwóch Kapitanów, których patenta datują od 1802 do 1806 roku, przejdą na listę czynnych, czyli pensyonowanych Kontr-Admiratów, albo też płatni będą jak Kapitanowie. Na rzeczywistych Kontr-Admiratów nie posunie się zapewna więcej, jak 55 z powyższej liczby, przez co zmniejszona od niejakiego czasu, przez wypadki śmierci liczba Admiratów Angielskich, wynosiłaby znowu 185.

— Od dni kilku, z powodu burzy i złych dróg, nie dochodzą poczty krajowe i zagraniczne; ostatnie doniesienia z Paryża, były daty 22 Grudnia. — Znaczna ilość okrętów, które zeszłego piątku wypłynęły z Liverpool, wpędzone zostały na pobliskie i niebezpieczne mielizny tamtejsze.

— Na niektórych kolejach żelaznych zaprowadzono piszczałki parowe, które donośnym głosem swoim, zwłaszcza w nocnej porze, zapowiadają zbliżanie się wozów parowych.

— Czynną tu wielkie przygotowania do uczty Reformistów, która na krótki czas przed otwarciem Parlamentu będzie daną.

— *True Sun* czyni następujące uwagi nad stanem Francuzów w Algierze i nad osadami francuzkimi w ogólności: „Nieszczęście, jakiemu uległo wojsko francuzkie w Algierze, skłoniło nas do niejakich uwag nad systematem osadniczym sąsiadów naszych. Już tysiąc razy powiedziano prawdę, którą zawsze powtarzać można, iż charakter Francuzów i systemat ich administracyi nie sprzyja długiemu wykonywaniu władzy w osadach. I tak: zniknęła projektowana niegdys w Gujannii Francya Północna; podobnie stało się z nową Francją, która miała zakwitnąć w Kanadzie; St. Domingo jest teraz rzeczą-pospolita Haitańską; Luizyana została sprzedaną Amerykanom, a wyspę Maurycyus odstąpiono Anglikom. Francya posiada jeszcze tylko cztery ważne osady, jako to: Martynikę, Guadalupe, wyspę Bourbon i Algier. Francuzi są dziś takiemi, jakimi byli dawniej: zawsze zdolni do zdobycia, lecz nie umięją należycie utrzymać tego, co zdobyli. Zawsze prawie zdobycia swoje utracali tak prędko, jak zdobyli. Widać jasno, iż zdobycie Algieru więcej przyczyna szkody dla Francyi, niż niebezpieczeństwa dla Anglii. Gdy zaś Gabinet Francuzki pośpieszył z uczynieniem zapytania naszemu Ministrowi interesów zagranicznych względem Passage i San-Sebastian, mamy więc nadzieję, iż zacny Vice-Hrabia *Palmerston*, żądać będzie ze swojej strony niejakich objaśnień względem Algieru.“

Dnia 30.

Królestwo Ich Mość są zupełnie zdrowi, jednakże dla brzydkiej pory czasu nie wyjeżdżają wcale.

— Kuter *Osprey* odплыł dnia wczorajszego z zapasami dla batalionów pomocniczych do San-Sebastian.

— Podług doniesień z Malty, datowanych 8-go Grudnia, flotta Admirala *Rowley*, składająca się z 5 okrętów liniowych, 2 fregat i trzech pomniejszych okrętów, znajdowała się w porcie tamecznym.

— Xiążę *Polignac* dla poratowania zdrowia mieszka na wsi, o 10 mil angielskich od tutejszey stolicy. Od czasu przybycia swego do Anglii, nie znajdował się na wielkich obiadach i zabawach wieczornych. (G. C.)

31-го Декабря.

Принцъ Эрнестъ Гессенъ-Филиппстальскій по причинѣ худой погоды возвратился въ Лондонъ и еще долженъ отложить свое путешествие въ Германію.

— Слышно, что Принцъ Христианъ Датскій будущаго весною сюда прибудетъ.

— Лордъ Пальмерстонъ третьяго дня отправился отсюда въ свое помѣстье Бродландс.

— По донесеніямъ *Boston Herald*, сношенія Виконта Мельбури съ Лордомъ Брукгамомъ прекратились, ибо слышно, что Лордъ Брукгамъ неодобряетъ нынѣшней политики Министровъ.

— Прошедшую недѣлю вывезено изъ Лондона: 98,000 унцій серебряной монеты и 136,839 унцій серебра слитками въ Гамбургъ, 1,200 унцій серебр. монеты на Мысь Доброй Надежды, 20,000 унцій серебр. монеты въ Мальту, 870 унцій серебр. монеты въ Британскую Истѣ-Индію, 8,500 унцій серебр. монеты въ Бельгію и 2,800 унцій золот. мон. на Мысь Доброй Надежды. (A.P.S.Z.)

ГЕРМАНІЯ.

Мюнхенъ, 1-го Января.

Все болѣе становится вѣроятнымъ, что свиданіе Ихъ Величествъ съ Ихъ Августѣйшими дѣтьми, послѣдуетъ въ Тегернзе, и потомъ Король Оттонъ съ своею супругою продолжать будетъ путешествіе въ Триестъ чрезъ Тироль.

— Сегодня число больныхъ холерою есть слѣдующее: отъ вчерашняго числа 38; прибыло 14; вообще 52. Выздоровѣлъ 1; умерло 6; осталось 45. (A.P.S.Z.)

ДАНИА.

Копенгагенъ, 3-го Января.

Къ сожалѣнію мы должны донести о болѣзни нашего любимаго Короля. Изданы бюлетени Лейбъ-Медикомъ Др. Э. Фенгеромъ изъ Королевскаго Дворца въ Амалиенбургѣ, изъ коихъ газеты содержатъ два слѣдующіе: 2 числа: „Е. В-во прошлую ночь спалъ лучше, нежели третьяго дня, кашель менѣе мучителенъ, лихорадка не столь сильна, какъ до сихъ поръ, и Е. В-во чувствуетъ себя лучше.“ 3 числа: „Е. В-во Король въ послѣднюю ночь два часа спалъ спокойно, но въ остальную часть ночи отъ кашля не спалъ; лихорадка не прекратилась; аппетитъ хотя не великъ, впрочемъ не совсѣмъ потерянъ. (A.P.S.Z.)

ШВЕЦИЯ И НОРВЕГІЯ.

Стокгольмъ, 26-го Декабря.

Король назначилъ центральную Коммиссію для укрѣпленія Норвегіи.

— Французскій Министръ Графъ Морне, получивъ дозволеніе прожить зиму въ Парижѣ, оставилъ Стокгольмъ; во время его отсутствія, мѣсто его займетъ Маркграфъ ла Валетт.

— Архіепископъ Розенштейнъ, извѣстный въ Шведской литературѣ, въ послѣднихъ числахъ скончался близъ Упсалы на 76 году отъ рожденія.

— Норвежскій Сеймъ въ Христианіи занимается теперь совѣщаніями о бюджетѣ. Главныя его распоряженія уже приняты.

— Газета *Swenska Minerva* дѣлаетъ вопросъ, по чему нашъ дворъ не наложилъ траура по Карлу X. (G.C.)

ИСПАНІЯ.

Французскіе журналы между прочимъ содержатъ слѣдующее извлеченіе изъ письма отъ 24 Декабря изъ Мадрита: „О Генералѣ Эваристѣ-Санъ-Мигуэлѣ, носятъ сегодня печальные слухи. Говорятъ, что онъ слѣдуетъ примѣру Але, и что послѣднее его возвращеніе въ Сарагосу имѣетъ только цѣлю, объявить Генералу Квиросѣ, который назначенъ смѣнить его въ Арагоніи, что онъ не признаетъ Правительства въ Мадритѣ. Слухи эти могутъ заслуживать вѣроятіе, ибо поминутый Генералъ съ Министерствомъ, конечно въ несогласіи. Але отвѣчалъ Правительству грозными выраженіями и объявилъ, что онъ не будетъ слушаться присланныхъ къ нему повелѣній, ибо они изданы мятежнымъ правительствомъ. Могу увѣрить васъ, что Але получитъ подкрѣпленіе отъ командующаго Генерала Сьеррой Армиею. (A.P.S.Z.)

— Дивизія Генерала Нарваеса находится на пути въ Сорію, а дивизія Генерала Рибера въ Паленцію, гдѣ будетъ главна квартира резервнаго войска. Сегодня утверждаютъ, что все войско послано будетъ въ Наварру, для развлеченія въ разныхъ сторонахъ вниманія непріятеля, когото грозное положеніе препятствовало до сихъ поръ Эспартеру напасть на него. О Гомесѣ и Але нѣтъ здѣсь никакихъ извѣстій.

— Около 60 плѣнныхъ изъ корпуса Гомеса, которые нѣсколько дней содержались здѣсь въ заключеніи, отведены въ Сіудадъ-Родриго. Около 100 другихъ изъ сегожъ корпуса, ведутъ туда же изъ провинціи Ла Манча. (G.C.)

Dnia 31.

Xiaże Ernest *Hessen-Philippsthal*, z przyczyny złej pogody, znowu powrócił do Anglii i przymuszony jest odłożyć jeszcze swą podróż do Niemiec.

— Mówią, że Xiaże Christian *Duński* następującej wiosny tu jest oczekiwany.

— Lord *Palmerston* zawczora wyjechał stąd do swych posiadłości *Broadlands*.

— Podług *Boston Herald*, stosunki Vice-Hrabiego *Melbourne* z Lordem *Brougham* przerwane zostały, gdyż mówią, że Lord *Brougham* nie pochwała polityki teraźniejszego Ministerjum.

— Przeszłego tygodnia wywieziono z Londynu 98,000 uncyy sr. monety i 136,839 uncyy srebra w sztabach do Hamburga; 1,200 uncyy srebrney monety na Przylądek Dobrey Nadziei, 20,000 uncyy sr. monety do Malty, 870 uncyy do Angielskich Indyy Wschodnich, 8,500 uncyy srebrney monety do Belgii i 2.800 uncyy złotey monety na Przylądek Dobrey Nadziei. (A.P.S.Z.)

НИЕМЦУ.

Monachium, 1-го Stycznia.

Staje się coraz pewniejszym, iż zjazd Ich Kr. Mości z Ich Najjaśniejszemi dziećmi, nastąpi w Tegerneese, po czem Król *Ottón* z swą małżonką przedsięwzięmie dalszą podróż do Triestu przez Tyrol.

— Dzisiejszy stan chorych na cholерę jest następujący: Od dnia wczorajszego 38; przybyło 14; w ogóle 52. Wyzdrowiał 1; umarło 6; pozostało w leczeniu 45. (A.P.S.Z.)

ДАНИА.

Kopenhaga, 3-го Stycznia.

Musiemy donieść niestety o złym stanie zdrowia naszego ukochanego Króla. Lekarz przyboczny Dr. *Fenger* wydał biuletyny z pałacu Królewskiego na Amalienburgu, z których następujące dwa udzielają gazy: Dnia 2: „J. Kr. Mość noy przeszley spał lepiej, jak zaprzestley; kaszel mniej jest gwałtowny, gorączka nie tak mocna, jak dotąd, i J. Kr. Mość, zdaje się mieć lepiej.“ Dnia 3: „Król Jmć ostatniey nocy miał dwie godziny snu spokojnego, który przez pozostałą część nocy przerywany był kaszlem; gorączka nie ustała; apetyt chociaź słaby, nie brakuje go jednak zupełnie.“ (A.P.S.Z.)

SZWECYA I NORWEGIA.

Sztokholm, 26-го Grudnia.

Król Jmć mianował kommissyą centralną do fortyfikacyi Norwegii.

— Minister francuzki, Hrabia *de Mornay*, otrzymawszy pozwolenie przepędzenia zimy w Paryżu, opuścił Sztokholm; podczas nieobecności zastępować go będzie Margrabia *de la Valette*.

— Arcy-Biskup *Rosenstein*, zaszczytnie w literaturze szwedzkiej znany, umarł ostatnimi dniami niedawno w Upsali, w 76 roku życia.

— Seym Norwegski w Christyanii, zajmuje się teraz rozprawami budżetu. Główne jego rozporządzenia, zostały już przyjęte.

— Gazeta *Swenska Minerva* czyni zapytanie, dla czego dwór nasz nie przywdział żałoby po zgonie *Karola X*. (G.C.)

HISZPANIA.

Dzienniki francuzkie między innymi zawierają następujący wyjątek z listu pisanego z Madrytu pod d. 24 Grudnia: „Zasmucające były dzisiaj w obiegu pogłoski o Jenerale *Evaristo San Miguel*. Mówią, iż on poszedł za przykładem Jenerała *Alaix*, i że śpieszny jego odwrót do Saragossy, miał tylko na celu odkryć Jenerałow *Quiros*, który ma go zamienić w Arragonii, iż on nienuznaje Rządu w Madrycie. Pogłoski te zdają się zasługiwać na wiarę, gdyż bezwątienia nie najlepsza panuje zgoda pomiędzy pomienionym Jenerałem a Ministerjum. *Alaix* odpowiedział Rządowi w zagrażających wyrazach i oświadczył, iż niebędzie posłusznym przystanym mu rozkazom, gdyż są wydane od Rządu buntowniczego. Mogę W Panow zapewnić, że *Alaix* wsparty będzie przez Jenerała dowodzącego wojskiem północnym. (A.P.S.Z.)

— Dywizya Jenerała *Narvaez* jest w pochodzie do Sorry, a dywizya Jenerała *Ribero* do Palencyi, gdzie będzie główna kwatery woyska odwodowego. — Dziś zapewniają, że wszystkie woysko będzie posłane do Navarry dla zwrócenia w różne strony uwagi nieprzyjaciela, którego groźne stanowisko przeszkadzało dotąd, że *Espartero* nie mógł na niego uderzyć. O *Gomezie* i *Alaixie*, nie mamy tu żadney wiadomości.

— Około 60 jeńców z kopursu *Gomez*, którzy od dni kilku w jednem z tutejszych więzień trzymani byli, odprowadzono do Ciudad-Rodrigo. Blizko 100 innych z tegoż kopursu, prowadzą tamże z prowincyi la Mancha. (G.C.)

К и т а й.

Английскіе журналы сообщаютъ слѣдующее Китайское постановленіе, противу распространенія Христіанской вѣры въ Китаѣ: „Приказаніе Шацмейстера Гоо и Верховнаго Судьи Ванъ провинціи Кантона, для строгаго запрещенія Христіанской вѣры, для задержанія иностранныхъ книгъ, для улучшенія человѣческаго сердца и соблюденія хорошаго порядка. — По Императорскому повелѣнію объявляемъ народу, что въ разныя времена Европейцы проникали во внутренность Государства, для проповѣданія Христіанской вѣры, печатанія тайныхъ книгъ, учрежденія собраний, и для обмана нѣкоторыхъ людей. Многіе Китайцы сдѣлались Христіанами и сами потомъ проповѣдывали. Когда это сдѣлалось известнымъ, главные виновники тотчасъ казнены, ихъ приверженцы выдержали потомъ свой приговоръ въ темницахъ а тѣ, которые не хотѣли отрѣчься Христіанской вѣры, были изгнаны въ Магометанскій городъ, чтобы служить тамъ какъ рабы. Но на пятидесятomъ году тайно прибыли во внутренность Государства изъ Кіея Лунгъ три Европейца, Ло-Маталъ, Гау-Кіенъ-Санъ, По-Бинъ-Луонъ для проповѣдыванія, а на двадцатомъ году, изъ Кеа-Кингъ прибыло еще два Европейца въ Государство съ тою же цѣлю, Ламъ-Луо-Ванъ и Николамъ; но они въ разныя времена всѣ посажены подъ арестъ и приговорены къ смерти или изгнаны. Когда Христіане такимъ образомъ повсюду были преслѣдуемы, то сими средствами къ счастью успѣли уничтожить эту вѣру. Но весною прошлаго года, нѣсколько Английскихъ кораблей *) подъ какимъ-то предлогомъ, крейсировало вдоль Китайскихъ береговъ, и они развозили нѣкоторыя Европейскія книги, а такъ какъ эти книги клонятся къ тому, чтобы основательно сей вѣры, по имени Исусъ, вѣрить и почитать его, то изъ сего видно, что сія вѣра есть таже Христіанская, которая въ разныя времена со всею строгостію была преслѣдуема. — Европейцы большею частію живутъ въ Макао и туда отправлена депутація, которая одного человѣка по имени Кине-а-Фли, содѣйствовавшаго къ печатанію книгъ, арестовала, и перехватила восемь Европейскихъ книгъ. Мы донесли уже о томъ Императору, и приказали всѣмъ Государственнымъ чиновникамъ втораго разряда, что всякій имѣющій Христіанскія книги, въ продолженіе 6 мѣсяцевъ долженъ доставить ихъ окружнымъ чиновникамъ, если не хочетъ подвергнуться строгому наказанію. Желать распространенія Европейской Христіанской вѣры, значить обманывать народъ. Вѣра эта въ самомъ дѣлѣ, есть порча нравственности и человѣческаго сердца, потому она во всѣ времена была запрещена, и по ученію нашихъ предковъ, прошедшее должно быть правиломъ для будущаго. Невѣжественный народъ легко дается въ обманъ, но съ трудомъ переувѣряется. Необходимое дѣло, бороться съ предрасудками. Кто забываетъ свои обязанности и склоняется къ предрасудкамъ по интересу или легкомыслію, вступая въ помянутую секту, печатаетъ книги и раздаетъ ихъ, таковой никакъ не избѣгнетъ наказанія. Кто по невѣжеству сдѣлаетъ погрѣшность, заслуживаетъ сожалѣніе. Мы не имѣемъ намѣренія наказывать, не изслѣдовавъ прежде, и потому мы всякому напоминаемъ, исправиться. Мы объявляемъ это постановленіе для сведенія всѣхъ чиновниковъ юстиціи. Каждый изъ васъ имѣетъ дарованія, каждый имѣетъ фамилію. Вы должны читать полезныя книги и заниматься приличными дѣлами. Къ чему вѣрить сказкамъ, въ коихъ нѣтъ правды и которыя только портятъ сердце человѣка? Для чего ищите вы низкой корысти и приготавливаете этимъ для себя пагубу. Отсель даемъ мы срокъ на 6 мѣсяцевъ, въ продолженіе коего книги должны быть отданы, если имѣющій ихъ не хочетъ подвергнуться наказанію. На пути заблужденія вы еще не далеко ушли. Кто явится по собственному внушенію, тотъ хорошо будетъ принятъ. А потому немедленно размыслите; приготовьтесь и будьте лучшими, чтобы не наступило время, когда никакія средства не помогутъ. Если по истеченіи предположеннаго срока, вы еще не откажетесь отъ этой вѣры и отъ проповѣди, то вы строго будете преслѣдуемы и суждены. Потерпите ли вы, чтобы въ наше счастливое время распространялись заблужденія? Вы, которые наслаждаетесь миромъ, вы должны распространять правду и ниспровергать заблужденіе, уменьшать секты, и слѣдовать вѣрѣ Кинговъ, нашихъ предковъ, съ которою процвѣтаетъ миръ и добродѣтель и дозволяетъ вамъ добрымъ подданнымъ жить въ это время. Вотъ чего мы душевно желаемъ. Тау-Квангъ, въ 4 мѣсяцѣ, 16-го года.“ (A. P. S. Z.)

*) На нихъ какъ известно, находился неутомимый миссіонеръ Карлъ Гизлафъ.

С и н у.

Dzienniki Angielskie udzielają następujące Chińskie postanowienie przeciwko rozszerzeniu Chrześcijaństwa w Chinach: „Rozkaz Podskarbiego Goо i Najwyższego Sędziego Van prowincyi Kantonu, dla ścisłego zakazania Chrześcijaństwa, dla odebrania ksiąg cudzoziemskich, dla nlepszenia serca ludzkiego i dla utrzymania dobrego porządku. Na rozkaz Cesarzowski ogłoszamy narodowi, że w różnych czasach weszli do granic państwa Europejczycy dla przepowiadania Chrześcijaństwa, drukowania ksiąg tajemnych, odbywania zgromadzeń i oszukiwania pewney liczby osób. Wielu Chińczyków zostało Chrześciami i sami potem przepowiadali. Gdy się to stało wiadomem, główne osoby natychmiast były ścięte, stronnicy ich skazani zostali na więzienie, a ci, którzy się nie chcieli wyrzec chrześcijaństwa, wygnani do miasta Mohamedańskiego, ażeby tam służyli za niewolników. W pięćdziesiątym jednak roku tajemnie przybyli do państwa z Kien-Lung trzy Europejczycy, Lo Matham, Gai-Kien-San, Po-Bin-Luon dla przepowiadania, a w dwudziestym roku, również i w tymże celu przybyli w granice państwa dwaj inni Europejczycy, Lam-Yuo-Van i Nicolam; lecz wszyscy oni w różnych czasach byli poymani i osądzeni na śmierć lub wygnani. Gdy chrześciane takim sposobem wszędzie byli prześladowani i sądzeni, przez też zatém środki, szczęściem, religia ta znieszczonej została. Lecz wiosną roku przeszlego kilka okrętów Angielskich *) pod jakimś pozorem, żeglowało wdłuż brzegów Chińskich, rozdając księgi Europejskie, a ponieważ księgi te dążyły do zaszczerpienia wiary, w założyciela religii, imieniem Jezusa, i czci jego, więc się pokazuje, że religia ta jest tąż chrześcijańską, która w rozmaitych czasach, z całą surowością prześladowaną była. — Europejczycy mieszkają w większej części w Macao, tam więc wystana została deputacya, która człowieka imieniem Kine-a-Fli, dopomagającego do drukowania ksiąg zatrzymała, i ośm ksiąg Europejskich skonfiskowała. Uczyniliśmy już doniesienie Cesarzowi i rozkazaliśmy wszystkim urzędnikom państwa drugiego rzędu, iż każdy, mający księgi chrześcijańskie, w przeciągu sześciu miesięcy obowiązany jest oddać obwodowym swym urzędnikom, jeśli nie chce podlegać najsroższej karze. Chcieć rozszerzyć chrześcijańską religią Europy, jest to naród oszukiwać. Religia ta w rzeczy samej jest ruiną moralności i serca ludzkiego; dla tego też we wszystkich czasach była ona prześladowaną, a podług nauki naszych przodków, przeszłość jest prawidłem dla przyszłości. Lud nieświadomy pozwala się łatwo oszukiwać, lecz z trudnością nauczyć. Konieczną więc jest rzeczą walczyć przeciwko przesądom. Ktokolwiek odstępuje od swego obowiązku i oddaje się przesądom z interesu lub lekkomyślności, karania nie wywiedziawszy się pierwiej; dla tego więc przypominamy każdemu poprawić się. Ogłaszamy postanowienie to, dla wiedzy wszystkich urzędników sprawiedliwości. Każdy z was ma pojęcie, każdy ma familię; powinniście czytać księgi pożyteczne i zatrudniać się rzeczami przyzwoitemi. Do czegoż wierzyć powieściom, w których nie niema prawdziwego, a które tylko psują serce człowieka? Dla czego szukacie nieczymnych zysków i tym przepaść sobie gotujecie? Postanawiamy odtąd szesciomiesięczny termin, w przeciągu którego księgi te mają być oddane, jeśli posiadacz nie chce ściagnąć kary. Nie daleko jeszcze postąpiliście na drodze błędu. Kto się stawi z własnego natchnienia, ten dobrze będzie przyjęty. Natychmiast więc weydzicie w siebie, przygotowiecie się i poprawcie, ażeby nie nadeszła godzina, gdzie żaden środek nie będzie pomocnym. Lecz, gdy po upłynieniu zakreślonego czasu będziecie jeszcze uznawać tę religią i przepowiadac, tedy surowie będziecie prześladowani i sądzeni. Możemyż znieść, ażeby w tych czasach szczęścia, błąd się rozszerzał? Wy, którzy się cieszyacie pokojem, powinniście rozszerzać, prawdę wygoryżeniac błędny, umniejszać sekty, a naśladować religią Kingow, naszych przodków, z którą kwitną pokoy i cnota, i która wam dobrym poddanym dozwala być w tych szczęśliwych czasach. Oto jest czego życzymy. Тау-Квангъ w 4-ym miesiącu 16-go roku. (A. P. S. Z.)

*) Na okrętach tych, jak wiadomo, znajdował się niezmordowany Misyjonarz Karol Gützlaff.